

Cirkulärnr: 2001:83
Diariernr: 2001/1274
Handläggare: Bertil Adolfsson
Sektion/Enhet: Plan- och miljösektionen
Datum: 2001-06-26
Mottagare: Kommunstyrelse
Stadsbyggnadskontor
Fastighetskontor
Länsförbund
Länsstyrelsen
Rubrik: Utbyggnad av tredje generationens mobiltelesystem (3G)
Bilagor: Utbyggnaden av UMTS - tredje generationens (3g) mobiltele-
foni

Plan- och miljösektionen
Bertil Adolfsson

2001-06-26

Kommunstyrelse
Stadsbyggnadskontor
Fastighetskontor
Länsförbund
Länsstyrelsen

Utbyggnad av tredje generationens mobiltelesystem (3G)

I anslutning till regeringens uppdrag till Boverket att belysa inverkan av mobil-teleutbyggnaden på natur- och kulturmiljön i landet har Svenska kommunförbundet tillsammans med Boverket under april och maj månad i vår haft överläggningar med mobiloperatörerna. Syftet med överläggningarna har varit att få operatörerna att hitta rutiner för att samordna utbyggnaden av mobilmaster och samutnyttja masterna så mycket som möjligt och därmed minimera behovet av nya mobiltelemaster. Länsstyrelser och kommunerna berörs därför att masterna i vissa fall skall bedömas enligt 12 kap 6 § miljöbalken och för att de kräver bygglov, men också för att operatörerna önskar utnyttja kommunala byggnader och anläggningar för uppsättning av mobil-sändare.

De fyra mobiltelelicenser för 3G som Post- och telestyrelsen utdelat innebär att i områden med bofast befolkning skall så gott som alla få tillgång till mobilteletjänster vid ingången av 2004. Det innebär i sin tur att många tusen nya basstationer (sändare/mottagare) behöver uppföras.

Behovet av nya master är störst utanför tätorterna och i områden, där nuvarande GSM-systemet har dålig täckning. I tätorterna och områden där GSM-systemet finns utbyggt kan befintliga mobilmaster, höga byggnader, vattentorn etc. i stor utsträckning nyttjas för att sätta upp antenner/sändare för det nya mobiltelesystemet.

Då 3G har mycket högre överföringskapacitet än GSM krävs bl.a. kortare avstånd mellan antennerna/stationerna. I områden med spridd bebyggelse och där GSM-nätet har dålig täckning behöver nya mobiltelemaster uppföras.

Utan samordning mellan de fyra operatörerna Europolitian, Tele2, Orange och Hi3G finns det farhågor att många fler än 10 000 master skulle behöva byggas, vilket skulle negativt påverka landskapet och naturmiljön. Masternas omgivningspåverkan liknar den som vindkraft-anläggningar medför, men med den skillnaden att mobiltelemaster täcker alla områden där permanent-bebyggelse finns. Dessutom finns en oro hos allmänheten om hälsorisker med den elektromagnetiska strålningen från basstationer.

Överläggningarna med operatörerna ledde tyvärr inte fram till någon överenskommelse eller avsiktsförklaring beträffande en samordnad utbyggnad av nya master. En bidragande orsak var operatörernas farhågor för ingripande av konkurrensverket och att operatörerna inte planerar för utbyggnaden samtidigt i samma geografiska område.

Under tiden regeringsuppdraget pågick och diskussioner fördes med operatörerna bildade Tele2 och Telia ett separat bolag, *Svenska UMTS-nät AB*, som skall svara för 3G- utbyggnaden för Tele 2. I mitten på maj offentliggjorde Europolitian, Hi3G och Orange att dessa bolag också bildat ett särskilt nätbolag, *3G Infrastructure Services AB*, som skall svara för 3G-utbyggnaden för dessa licenstagare.

Avtalet i den senare bolagskonstellationen innebär bl.a. att dessa tre bolag delar upp utbyggnaden mellan sig i områden där det i huvudsak är staten, genom licensvillkoren, som ställer krav på att utbyggnad skall ske, d.v.s. där det inte föreligger något konkurrensintresse. Också mellan de båda nya samverkansbolagen finns avtal om samnyttjande av telemaster, som innebär att det i huvudsak endast kommer att krävas "en mast" eller ett system av master för samtliga operatörers behov. Därigenom blir det också fråga bara om i huvudsak en bygglovsprövning, genom att en ny operatör, som vill sätta upp sina antenner, bara behöver kontakta den operatör som tidigare har fått bygglov för sina master. Man måste dock räkna med att det kan förekomma behov av någon enstaka kompletterande mast.

Den ovan beskrivna formen av samverkan ger goda förutsättningar för en enkel och smidig handläggning och kommer också att innebära en begränsad påverkan på natur- och kulturmiljön och andra motstående intressen genom att behovet av nya telemaster begränsas kraftigt. Som framgår av Boverkets rapport av regeringsuppdraget beträffande utbyggnad av mobiltelenätet (se nedan) bör bygglovsprövningen dock inte ske för enstaka master utan för

hela utbyggnadsetapper och bör bygga på en långtgående samverkan med operatörerna.

För närvarande prövar Konkurrensverket om de båda bolagsbildningarna är förenliga med konkurrenslagstiftningen. Ett besked väntas i juli i år. Samtidigt väntas under juni länsrättens dom över bl.a. Telias överklagande om utebliven 3G-licens.

Länsrättens dom kan dock komplicera och eventuellt försena hela utbyggnaden. Om länsrätten går på Telias linje och det bara finns fyra licenser inleds en juridisk komplicerad process.

Frågor om mobilsystemet och radionätplaneringen, handläggningen av bygglov, planläggning för master, strålningsfria zoner i översiktplanen samt hälsorisker med elektromagnetisk strålning m.m. är närmare redovisat i Rapporten "Regeringsuppdrag beträffande utbyggnad av mobiltelenätet" 2001-05-11, som finns att hämta på Boverkets hemsida www.boverket.se och Svenska Kommunförbundets PM 2001-06-25.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Plan- och miljösektionen

Anders Ekengren

Bilagor

Utbyggnad av UMTSⁱ- tredje generationens (3g) mobiltelefoni.
